

ביעורם דוחה יום טוב. (16)

אם כן, כיצד מפרישין חלה ביום טוב של פסח בטומאה [בעיסה טמאה]?

רבי אליעזר אומר: לא תקרא לה שם חלה מתוך העיסה, עד שתאפה כל העיסה.

אלא, אופה מהעיסה לחמים לחמים של מצה מבלי להפריש חלה. ומותר לאפות את כל הלחמים, לפי שאפיית כולם צורך "אוכל נפש" היא. שהרי לאחר האפיה יהיה כל

לחם ראוי לאכילה, על ידי שיפריש ממנו דבר מועט לחלה.

הילכך, כיון שבשעת אפייה היה כל לחם ראוי לצורך היום, אם רצה, יכול להפריש לאחר האפיה לחם שלם על כולן. כמבואר בגמרא.

בן בתירא אומר: יפריש חלה קודם האפיה. **ותטיל** [יטילון] את החלה לצונן. (17) והצונן מעכבה מלהחמיץ. ובמוצאי יום טוב ישרפו את החלה, כדין חלה טמאה. (18)

ונדבות ביום טוב, טעמיה משום דעיקר השחיטה היא לצורך האדם. אבל בתרומה טמאה יודה דאסור לשורפה.

והתוספות בכיצה [כז ב] הקשו לפירושו, אם כן צליית הפסח לא תדחה יום טוב.

ור"י אמר, דמן התורה מותר לשרוף תרומה טמאה ביום טוב לצורך אוכל נפש. ולא דמי לנדרים ונדבות, דהרי לא שייכא בה ענין "משלחן גבוה קזכו". ואין איסורה אלא מדרבנן, שמא יבוא לשורפה שלא לצורך.

ויעוין בדברי התוספות לעיל [ה א הערה 6], שביארו ענין נדרים ונדבות באופן אחר.

17. וקסבר בן בתירא דאף בלא קריאת שם אסור לאפותה. דבגמרא מבואר דטעמא דרבי אליעזר הוא, משום דחשיבי כל המצות ראיות לאכילה, הואיל ואי בעי בצע מכל חדא וחדא פורתא. ולית ליה לבן בתירא סברת "הואיל".

ואף סבר דעוברים על החלה ב"בל יראה", משום דטובת הנאה ממון. ר"ן.

עוד יש לומר, דמודה לטעם הואיל. אלא דסבר, דמצוה לכתחילה להפריש מן העיסה, כדכתיב "ראשית עריסותיכם" [כדכתב הבית יוסף בסימן תנו]. קרבן נתנאל.

18. ואף רבי אליעזר ורבי יהושע לא פליגי

הוסיף, דרחמנא אחשבה להבערתם, כדכתיב "באש ישרף". הלכך מלאכה היא.

ותמהו התוספות שם בדבריו. דהרי כשנותנה לפני כלבו, אין בו שום טורח מלאכה.

לכך פירשו, דאינו נותנה לפני כלבו, משום שמצותה בשריפה בדוקא.

והר"ן כתב דאי אפשר להאכילה לכלבים, משום שתרומה שהיא מאכל אדם אין מאכילים אותה לכלבים, כל זמן שהיא ראויה לאדם.

והבין המהרש"ל בדבריו, ששיטה אחרת לו. אבל המהרש"א כתב שיש לכיין בדבריו כרש"י.

16. וילפינן כן בשבת [כד ב] מקראי. ומשום כן אף אין שורפים חלה ותרומה טמאה ביום טוב. ותימא, בשלמא קדשים שאסור להנות מהם בשעת שריפתם, אין השריפה צורך אוכל נפש. אבל תרומה, הרי יכול להנות ממנה בשעת שריפתה.

ותירץ ריב"א, דכיון שאסורה בכל ההנאות, נמצא ששריפתה אינה לשם הנאה, אלא לשם מצות שריפה. אלא שהתורה לא הקפידה אם יהנה אגב כך. ודמיא לנדרים ונדבות דאין קרבים ביום טוב, אף שהכהנים נהנים מאכילת בשרם. והיינו משום שעיקרם הוא צורך גבוה, וכהנים משלחן גבוה קא זכו. ואף מאן דמתיר נדרים